

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
20 ЛИСТОПАДА 2020 РОКУ**

ХАРКІВ – 2020

УДК 37.015.31:316.42
ББК 74.60
С91

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 7 від 19.11.2020 р.).

Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків, 20 листопада 2020 р. / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 125 с.

Збірка містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої сучасним проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі, реаліям і тенденціям розвитку професійної діяльності фахівців соціальних інституцій з вирішення актуальних проблем соціальної роботи.

Матеріали представляють інтерес для науковців і практиків у галузі соціальної і соціально-педагогічної діяльності, науковців-початківців (здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів спеціальності «Соціальна робота») й практиків – фахівців соціальних інституцій.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2020.
© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2020.
© Васильєва М.П., 2020.

Пластун Т.І. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРИТ В УМОВАХ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї.....	83
Плахотнік Д.В. ЩОДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	87
Попова В.В. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ У СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ЗАКЛАДАХ.....	88
Сех М.І. ДОСВІД ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	92
Тепляк А.М. З ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ.....	96
Шерстньова М.С. ДОСВІД ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ І ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ВЖИВАННЯ НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН ПІДЛІТКАМИ.....	101
ПУБЛІКАЦІЇ здобувачів вищої освіти (частина друга).....	107
Авдашкова А.І. АНАЛІЗ ДОСВІДУ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ЯПОНІЇ.....	107
Барбіна Ю.Ю. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	108
Буркова М.В. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ СМЕЙНОГО ЖИТТЯ У ДІТЕЙ-СИРИТ В ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДАХ.....	109
Владимиров Д.І. ФОРМИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗІ СТАРШОКЛАСНИКАМИ.....	109
Галас Т.В. ГОТОВНІСТЬ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ.....	111
Гольфельд Т.Г. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД: СУТЬ, ЗНАЧЕННЯ.....	111
Дерев'янюк Г.О. АНАЛІЗ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ З ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ПІДЛІТКІВ І МОЛОДІ.....	112
Довбня О.В. БУЛІНГ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЕРЕД ПІДЛІТКІВ.....	113
Комишан Т.О. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ЗДО.....	114

5. Вайнола Р. Х. Методика викладання дисциплін соціально-педагогічного циклу. Київ : Центр учбової літератури. 2012. 140 с.
6. Грись А. М. Теорія і практика підготовки психологів до роботи з соціально дезадаптованими неповнолітніми: монографія. Київ: Геопринт. 2013. 280 с
7. Грищенко С. В. Самовдосконалення майбутніх фахівців соціальної сфери: монографія. Чернігів: ЧНПУ. 2011. 328 с.
8. Карпенко О. Г. Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників в умовах університетської освіти : автореф. дис...доктора пед. наук : 13.00.04. Київ. 2008. 44 с.
9. Козубовська І. В., Сагарда В. В., Дорогіна О. В. Профілактика девіантної поведінки у професійній підготовці фахівців соціальної роботи. *Підготовка соціальних працівників/соціальних педагогів до профілактики адиктивної поведінки молоді* : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Черкаси : Черкаський національний університет, 2004. 97с.
10. Костіна В.В. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з дезадаптованими дітьми та молоддю. Актуальні питання гуманітарних наук. 2016. Вип. 15. 370с.
11. Міщик Л.І. Теоретико-методологічні основи професійної підготовки соціальних педагогів у закладах вищої освіти. Запоріжжя: ЗДУ. 1997. 370 с.
12. Моисеев И. А. Преемственность. Дошкольное образовательное учреждение - начальная школа: сб. метод. материалов. Москва: Новый учебник, 2008.144 с.
13. Новгородський. Р. Г. Теоретична підготовка майбутніх соціальних педагогів до роботи з неповнолітніми правопорушниками. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія Педагогічні науки. №8. 2011. С. 52.*
14. Поліщук В. А. Професійна підготовка фахівців соціальної сфери: зарубіжний досвід. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан 2003. 178 с.
15. Поліщук В. А. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до здійснення профілактичної роботи щодо вживання наркотичних засобів неповнолітніх. *Підготовка соціальних працівників/соціальних педагогів до профілактики адиктивної поведінки молоді* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Черкаси : Черкаський національний університет, 2004. 191с.
16. Холостова Е. И. Социальная работа с дезадаптированными детьми: учебн. пособ. Москва: Дашков и Ко. 2006. 280 с.

Сех М.І.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

ДОСВІД ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Науковий керівник - доктор педагогічних наук, доцент І.А.Романова

Анотація. У статті проаналізовано особливості підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи з людьми похилого віку в ХНПУ імені Г.С. Сковороди; розроблено й впроваджено програму заходів із підвищення компетентності майбутніх соціальних працівників щодо роботи з людьми похилого віку, яка була реалізована на базі БО «БФ «Карітас Харків».

Ключові слова: соціальні працівники, підготовка, люди похилого віку, соціальна робота, волонтерська діяльність.

Sekh M.I. Experience of Preparation of Future Social Workers to Work with the Elderly in a Public Organization

Annotation. The article analyzes the features of training future social workers to work with the elderly at H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University; a program of increasing the competence of future social workers to work with the elderly was developed and implemented on the basis of the Charitable Organization «Charitable Foundation Caritas Kharkiv».

Keywords: social workers, training, elderly people, social work, volunteer activity.

Постановка проблеми дослідження. Сьогодні в Україні соціальні послуги людям похилого віку надає ціла низка соціальних інституцій: відділення пенсійного фонду; районні управління соціального захисту населення; територіальні центри з обслуговування одиноких непрацездатних громадян похилого віку та інвалідів; будинки-інтернати загального профілю для громадян похилого віку та інвалідів; спеціальні будинки-інтернати для громадян похилого віку та інвалідів; геріатричні пансіонати; пансіонати для ветеранів війни та праці; клуби за місцем проживання; «Університети третього віку» (зазвичай, структурні підрозділи територіального центру соціального обслуговування одиноких непрацездатних громадян похилого віку та інвалідів); благодійні фонди; громадські організації. Ключовими фахівцями цих соціальних інституцій є соціальні працівники, які повинні мати високий рівень сформованості готовності до такої діяльності [5]. Тож заклад вищої освіти має забезпечити належний рівень підготовки майбутніх соціальних працівників.

Аналіз останніх публікацій. Аналіз юридичних норм дозволив визначити, що особливості підготовки фахівців соціальної галузі в закладах вищої освіти регламентуються цілим комплексом нормативно-правових документів: ЗУ «Про освіту», ЗУ «Про вищу освіту», ЗУ «Про наукову й науково-технічну діяльність», тощо; Постановами КМУ; Наказами МОН України, Міністерства соціальної політики; документами, розробленими Національним агенством із забезпечення якості вищої освіти. Підготовка майбутніх соціальних працівників має здійснюватися із дотримання вимог Стандарів вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» для першого (бакалаврського) і другого (магістрського) рівнів вищої освіти [1; 2]. Освітні програми підготовки фахівців соціальної галузі в кожному закладі вищої освіти розробляються саме на підставі цих Стандартів. Для забезпечення якості підготовки фахівців має проходити постійний моніторинг запитів ринку надання соціальних послуг населенню, зокрема людям похилого віку, і вноситися відповідні корективи в навчальний процес.

В останні роки з'явилася низка досліджень щодо вивчення різних аспектів професійної підготовки соціальних працівників. Зокрема, різні аспекти готовності соціальних працівників до професійної діяльності розглядали Т. Аветісян, О. Безпалько, М. Васильєва, І. Зверєва, А. Капська, С. Харченко, І. Шеплякова та інші.

Особливості підготовки майбутніх соціальних працівників до надання послуг людям похилого віку досліджували Т. Голубченко, О. Карпенко, О. Піонтківська.

Проте, особливості підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи з людьми похилого віку в умовах недержавних благодійних організацій не знайшли достатнього наукового висвітлення.

Мета статті: проаналізувати особливості підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи з людьми похилого віку в ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Виклад основного матеріалу. Освітні програми «Соціальна педагогіка» [3; 4] регламентують підготовку здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістрського) рівнів вищої освіти зі спеціальності 231 «Соціальна робота» в ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Аналіз підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі до роботи з людьми похилого віку виявив цілу низку освітніх компонентів, які розкривають особливості такої діяльності. Так, дисципліна «Вступ до спеціальності» висвітлює професійний портрет соціального працівника, професійні якості, необхідні фахівцю соціальної галузі для надання соціальних

послуг, зокрема і людям похилого віку; основні принципи надання соціальних послуг. «Історія і теорія соціальної роботи» ознайомлює здобувачів зі Стандартами надання базових соціальних послуг, серед яких і стандарти для роботи з людьми похилого віку. Дисципліною «Соціальні інституції» передбачено вивчення основних видів соціальних інституцій, зокрема які працюють і з людьми похилого віку, їх повноважень і напрямів діяльності. Більш детально специфіку діяльності територіальних центрів соціального обслуговування, геріатричних центрів, інших соціальних закладів, які працюють з людьми похилого віку, напрями соціальної роботи в територіальній громаді з цією категорією клієнтів майбутні фахівці соціальної галузі вивчають у дисциплінах «Соціальна робота в спеціалізованих соціальних інституціях», «Технології соціальної роботи», «Соціально-реабілітаційна робота в спеціалізованих закладах», «Основи соціалізації особистості».

Методики організації дозвіллевої діяльності людей похилого віку здобувачі опановують через освітні компоненти «Теорія соціальної роботи у сфері дозвілля», «Методика соціальної роботи у сфері дозвілля», «Сценарна робота».

Для майбутньої професійної діяльності в громадських організаціях соціальному працівнику необхідно мати сформовані компетентності проєктної діяльності, які можна опанувати в дисциплінах «Ресурсне забезпечення соціальної роботи», «Соціально-педагогічне проєктування», «Фандрайзинг у соціальній роботі».

Соціально-психологічні особливості літніх людей, методики надання консультаційних послуг людям похилого віку, членам їхніх родин містять дисципліни «Психологія», «Консультавання в соціальній роботі». Освітній компонент «Арт-терапевтичні методики в соціальній роботі» спрямований, зокрема на оволодіння арт-терапевтичними методиками роботи з людьми похилого віку; на формування комунікативної культури здобувачів, розвиток креативності (уяви, творчих здібностей, творчого мислення тощо) майбутніх соціальних працівників і педагогів; на формування емоційно-позитивного відношення здобувачів щодо здійснення соціальної роботи з людьми похилого віку з використанням арт-терапевтичних методик.

Аналіз змісту навчально-методичних комплексів дисциплін дозволив визначити, що здебільшого вивчається специфіка роботи з людьми похилого віку в умовах державних установ (територіальні центри соціального обслуговування, геріатричні центри, тощо). Специфіка ж надання соціальних послуг недержавними громадськими організаціями вивчається в узагальненому вигляді. Окрім того, не зважаючи на велику частку практико-орієнтованих освітніх компонентів в освітніх програмах підготовки здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти, значна частина цього часу припадає на опанування методиками соціальної роботи з дітьми, сім'ями з дітьми, дітьми-сиротами і дітьми, позбавленими батьківського піклування, дітьми з девіантною поведінкою. Практична є взаємодія з людьми похилого віку відбувається здебільшого через волонтерську діяльність здобувачів вищої освіти.

Тому задля підвищення компетентності майбутніх соціальних працівників щодо роботи з людьми похилого віку була розроблена програма заходів, яка була реалізована зі здобувачами 2 курсу спеціальності 231 «Соціальна робота» факультету психології і соціології ХНПУ імені Г.С. Сковороди протягом вересня-середины листопада 2020 року.

Програма складалася з лекції на тему «Особливості надання соціальних послуг МБФ «Карітас України», семінарського заняття на тему: «Арт-терапевтичні методики в соціальній роботі з людьми похилого віку з числа ВПО в умовах БО «БФ «Карітас Харків».

Враховуючи партнерські стосунки кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки ХНПУ імені Г.С.Сковороди з БО «БФ «Карітас Харків», до програми увійшла низка волонтерських заходів.

Необхідно відзначити, що у проєкті «Домашня опіка» БО «БФ «Карітас Харків» приймає участь 80 людей похилого віку з числа внутрішньо переміщених осіб. Діяльність «Домашньої опіки» спрямована на покращення якості життя людей, які опинились у скрутних обставинах. Проєкт включає: догляд за хворими; ведення домашнього

господарства; допомога з юридичними питаннями; організація дозвілля та спілкування, консультація підопічних та їхніх родин, надання у тимчасове користування реабілітаційного обладнання; видання спеціалізованої літератури.

Майже половина з клієнтів «Домашньої опіки» належать до 3 групи рухової активності, які лише епізодично залучалися до реалізації соціально-культурних заходів. Тому була розроблена програма дозвіллевої платформи «Здоровенькі були» в проєкті «Домашня опіка» БО «БФ «Карітас Харків». Розроблена програма підтримки соціальної активності людей похилого віку з числа внутрішньо переміщених осіб складається з двох блоків: 1) організація міжособистісного спілкування в процесі клубної роботи з використанням арт-терапевтичних методик; 2) організація просвітницько-інформаційної діяльності з людьми похилого віку в «Академії золотого віку».

Зокрема, зусиллями здобувачів-волонтерів 2 і 3 курсів спеціальності 231 «Соціальна робота» було проведено:

- майстер-клас з декорування предметів інтер'єру в техніці декупаж;
- майстер-клас «Квіти надії» (виготовлення квітів за допомогою техніки квілінгу);
- арт-терапевтичний майстер-клас по створенню ляльок-мотанок, який супроводжувався декламуванням віршів про осінь та співами народних пісень.
- майстер-клас «Осінні квіти, як краса», спрямований на відновлення дрібної моторики рук, підтримки творчого мислення людей похилого віку, між вікове спілкування);
- до Дня людей похилого віку щорічний концерт і арт-терапевтичні майстер-класи.

У межах реалізації проєкту «Сприяння у доступі до медобладнання для соціально незахищених верств населення» на базі БО «БФ «Карітас Харків» для здобувачів ХНПУ імені Г.С. Сковороди був організований тренінг за темою «Соціальна реабілітація людей похилого віку». Зокрема, були розглянуті напрямки роботи проєкту «Домашня опіка для ВПО на Сході України» та «Випозичання в тимчасове користування реабілітаційного обладнання»; визначено види реабілітаційного обладнання; алгоритм з основ догляду потребуючого в межах ліжка; особливості догляду та профілактики пролежнів; основні принципи післяінсультної реабілітації в домашніх умовах.

Проведене опитування здобувачів, які приймали участь у програмі, виявило чіткі уявлення про особливості соціальної роботи з людьми похилого віку в умовах благодійних організацій. Більша частина опитаних здобувачів виявили бажання продовжувати волонтерську роботу в цьому напрямі, що говорить про високий рівень сформованості мотивації на розв'язання проблем у роботі з людьми похилого віку. Опитування людей похилого віку виявило позитивні відгуки про таку співпрацю, що говорить про сформованість цілої низки навичок (організаторських, комунікативних, із застосування арт-терапевтичних методик, артистичних, тощо) практичної діяльності з людьми похилого віку у здобувачів, які приймали участь у програмі.

Висновки. Проведене дослідження виявило, що в ХНПУ імені Г.С. Сковороди здійснюється системна підготовка здобувачів вищої освіти зі спеціальності 231 «Соціальна робота» до роботи з людьми похилого віку. Необхідним залишається збереження партнерських стосунків із громадськими організаціями, які надають соціальні послуги людям похилого віку; використання ресурсів цих організацій для налагодження взаємовигідної плідної співпраці з покращення якості надання цих послуг.

Перспективи подальших досліджень. У зв'язку з боротьбою з коронавірусною хворобою у світі швидко змінюються практики соціальної роботи з людьми похилого віку. Необхідним є відстеження позитивних прикладів такої роботи й запровадження в систему підготовки фахівців соціальної галузі.

Список використаних джерел:

1. Наказ Міністерства освіти і науки України «Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 231 «Соціальна робота» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» від 24.04.2019 р. №557.

2. Наказ Мон України «Про затвердження Стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» для другого (магістерського) рівня вищої освіти» від 24.04.2019 р. №556.
3. Освітня програма «Соціальна педагогіка» з підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 231 «Соціальна робота». Режим доступу: http://smc.hnpu.edu.ua/files/osvitni_programy/proekt.pdf
4. Освітня програма «Соціальна педагогіка» з підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 231 «Соціальна робота». Режим доступу: http://smc.hnpu.edu.ua/files/osvitni_programy/Socialna_robota.pdf
5. Романова І.А., Сех М.І. Готовність соціального працівника до роботи з людьми похилого віку в умовах благодійної організації. *Актуальні проблеми досліджень у галузі соціальної педагогіки і соціальної роботи: матеріали міжвузівської дистанційної студентської науково-практичної конференції 27 травня 2020 року* / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 129 с. С.67-75.

Тепляк А.М.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

З ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, доцент І.А.Романова

Анотація. У статті розглянуто особливості підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи з людьми похилого віку в умовах дистанційного проведення занять; розкрито методику проведення семінарського заняття під час проходження науково-педагогічної практики в закладі вищої освіти; узагальнено результати опитування першокурсників щодо переваг і недоліків дистанційних занять.

Ключові слова: підготовка, дистанційне семінарське заняття, інтерактивні методики, майбутні соціальні працівники, соціальна робота.

Teplyak A.M. From the Experience of Training Future Social Workers to Work with the Elderly

Annotation. The article considers the peculiarities of training future social workers to work with the elderly in the conditions of distance classes; the method of conducting a seminar during the scientific and pedagogical practice in a higher education institution is revealed; the results of the survey of first-year students on the advantages and disadvantages of distance learning are summarized.

Keywords: training, distance seminar, interactive methods, future social workers, social work.

Постановка проблеми. Сьогодні, в умовах боротьби з коронавірусною хворобою, особливо актуальним є використання здобутків аудиторної форми навчання при дистанційній організації взаємодії учасників освітнього процесу, розробка дистанційних методів навчання, які враховують особливості студентської аудиторії, відповідають цілям навчання з певної дисципліни й активізують навчально-виховний процес.

Одним із провідних напрямів діяльності в сфері надання соціальних послуг є робота з людьми похилого віку. Тож опанування необхідними компетентностями соціальної роботи у цьому напрямі є необхідними складовими професіоналізму фахівця соціальної галузі. І